

Módszertani megjegyzések

2014 szeptemberétől a nemzeti számlák összeállításának módszertana megváltozott, az Európai Unió 2013. május 21-i 549/2013/EU parlamenti és tanácsi jogszabálya alapján. Ennek melléklete egyben meghatározza a tagországokban a nemzeti számlák összeállításának módszertanát (ESA2010¹).

Az ESA2010 fontosabb jellemzői:

- a nemzeti számlák rendszerének legfontosabb jellemzői, alapvető vonásai – az ESA95-höz képest - változatlanok maradtak,
- a módosításokat elsősorban a gazdaságban az elmúlt 20 évben bekövetkezett változások tették szükségessé,
- a felülvizsgált rendszer konzisztens az IMF fizetésimérleg-statisztikájával (BPM6),
- 2014 szeptemberétől e rendszer alkalmazása jogszabály által kötelező az EU-tagországok számára.

Kiadványunkban adjuk közre a magyar nemzeti számlák ESA2010 szerint átdolgozott adatait, a teljes, 1995-tel kezdődő idősorra vonatkozóan. Az átállással együtt – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – egyéb változásokat is átvezettünk a számlákon, melyeknek okai a következők:

- az Eurostat által a GNI-jelentések ellenőrzése során kért módszertani változtatások,
- illetve néhány kisebb esetben az adatok ellenőrzése, véglegesítése során talált, rutin revízióként végzett hibajavítások, korrekciók.

A 2013-ra vonatkozó előzetes nemzeti számlák összeállításakor a számításokhoz szükséges adatforrások csak részlegesen állnak rendelkezésre, ezért valamennyi 2013-as adat előzetes, még változhat a későbbiekben. A 2013-as adatok a módszertani változás hatásán kívül tartalmazzák a negyedéves számítások és az éves számítások közötti különbséget is. A teljes körű információk alapján készülő 2013. évi nemzeti számlák 2015. szeptember végén jelennek meg.

---

¹ ESA: European System of Accounts – A nemzeti számlák európai rendszere

1. A 2014-ben végzett számítások során bevezetett változások GDP-re és GNI-ra gyakorolt összesített hatása

1. tábla

A változások hatása a GDP-re

Év	2013. szeptemberben publikált	2014. szeptemberben publikált	Különbség		2013. szeptemberben publikált	2014. szeptemberben publikált
	folyó áron, milliárd forint		%		volumenindex, előző év=100,0	
1995	5 727,8	5 803,9	76,0	1,3	–	–
1996	7 011,2	7 090,3	79,1	1,1	100,2	100,0
1997	8 691,9	8 792,2	100,3	1,2	103,1	103,4
1998	10 280,9	10 408,9	128,0	1,2	104,1	104,2
1999	11 443,5	11 612,1	168,6	1,5	103,2	103,2
2000	13 089,0	13 293,6	204,5	1,6	104,2	104,2
2001	15 103,9	15 336,6	232,8	1,5	103,7	103,7
2002	17 119,4	17 371,3	251,9	1,5	104,5	104,5
2003	18 738,2	19 007,4	269,2	1,4	103,9	103,8
2004	20 665,0	20 914,6	249,6	1,2	104,8	104,8
2005	22 018,3	22 331,3	313,0	1,4	104,0	104,3
2006	23 675,0	24 034,6	359,6	1,5	103,9	104,0
2007	24 989,9	25 446,9	457,0	1,8	100,1	100,5
2008	26 543,3	26 949,3	406,0	1,5	100,9	100,9
2009	25 626,5	26 174,9	548,4	2,1	93,2	93,4
2010	26 513,0	26 946,0	433,0	1,6	101,1	100,8
2011	27 635,4	28 035,0	399,6	1,4	101,6	101,8
2012	28 048,1	28 548,8	500,7	1,8	98,3	98,5

2. tábla

A változások hatása a GNI-ra

Év	2013. szeptemberben publikált	2014. szeptemberben publikált	Különbség	
	folyó áron, milliárd forint			%
1995	5 540,5	5 620,0	79,5	1,4
1996	6 745,8	6 829,3	83,4	1,2
1997	8 229,6	8 334,6	105,1	1,3
1998	9 716,3	9 846,4	130,1	1,3
1999	10 795,5	10 970,8	175,3	1,6
2000	12 439,8	12 654,2	214,3	1,7
2001	14 344,1	14 586,6	242,5	1,7
2002	16 229,0	16 495,3	266,2	1,6
2003	17 867,2	18 154,1	286,9	1,6
2004	19 584,8	19 877,2	292,5	1,5
2005	20 829,9	21 192,5	362,6	1,7
2006	22 398,9	22 827,8	428,9	1,9
2007	23 244,3	23 784,4	540,0	2,3
2008	24 841,5	25 292,6	451,1	1,8
2009	24 511,3	24 981,3	470,0	1,9
2010	25 259,1	25 688,3	429,3	1,7
2011	26 183,7	26 690,1	506,4	1,9
2012	26 541,5	27 331,6	790,1	3,0

2. A nemzeti számla adatok változásának fő okai

1. Az ESA2010 bevezetése.
2. A GNI-jelentések ellenőrzésével összefüggő uniós ajánlások.
3. A rutinrevíziókból (éves adatok véglegesítése, forrás-felhasználás táblák integrálása, adatjavítások) származó egyéb okok.

3. tábla

**A GDP összesített változása a módszertani és egyéb változások hatására
(a 2013 szeptemberében publikált GDP százalékában)**

Megnevezés	(folyó áron, százalékpont)		
	2010	2011	2012
ESA2010 miatti változások	1,6	1,4	1,5
GNI-ellenőrzés miatti változások	-0,1	-0,1	0,5
Egyéb	0,1	0,1	-0,2
Összesen	1,6	1,4	1,8

A továbbiakban ezen okok szerint csoportosítva mutatjuk be a változások hatását a 2010., a 2011. és a 2012. évi GDP-re, illetve GNI-ra.

2.1. Az ESA2010 bevezetése miatti változások

2.1.1. Kutatás-fejlesztés felhalmozásként történő elszámolása

Az ESA2010 által bevezetett egyik legjelentősebb változás, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenységet (K+F) nem folyó kiadásnak, hanem termelt eszköznek kell tekinteni. Ebből következően már nem folyó termelőfelhasználásként, hanem állóeszköz-felhalmozásként kell elszámolni. A felhalmozás becslése a K+F-költségadatokból kiindulva az Eurostat által kidolgozott módszertan² szerint történik. A becslés szektoronként és ágazatonként készül, tekintettel arra, hogy eltérően kell kezelni a piaci és a nem piaci termelőket. Első lépésben a kibocsátást becsültük, a költségadatok felhasználásával, majd a kibocsátásból a bruttó állóeszköz-felhalmozást számítottuk ki. A K+F-eszközök állományát és az állóeszköz-felhasználást a PIM-modell alkalmazásával becsültük.

A változásnak jelentős hatása van a főbb nemzetgazdasági aggregátumokra:

A nem pénzügyi vállalkozások szektorának esetében az elszámolás hatása visszamenőleg az idősorban attól függ, hogy az adott kutatás-fejlesztést már elszámoltuk-e kibocsátásként vagy sem:

- a nemzetgazdasági kibocsátás nő az eddig kibocsátásként még el nem számolt kutatás-fejlesztés összegével;

- a folyó termelőfelhasználás csökken az eddigiekben már elszámolt kutatás-fejlesztés összegével, hiszen ez a továbbiakban nem folyó termelőfelhasználásként, hanem felhalmozásként jelenik meg a számlarendszerben;

- a kibocsátás növekményének és a folyó termelőfelhasználás csökkenésének összege megegyezik a felhasználási oldalon állóeszköz-felhalmozásként elszámolt összeggel;

- ezzel párhuzamosan a jövedelmek keletkezése számlán az állóeszköz-felhalmozással megegyező működési eredmény keletkezik.

2013-tól kezdődően a kibocsátás már az új módszer szerint tartalmazza a kutatás-fejlesztés adatait, és ezt az összeget számoltuk el bruttó állóeszköz-felhalmozásként.

A kormányzat és a háztartásokat segítő nonprofit szervezetek (nem piaci termelők) szektorában a K+F-felhalmozásként történő elszámolása nem emeli meg a bruttó hozzáadott érték szintjét a felhalmozás évében, hiszen a felhalmozás összegét költségként eddig is elszámoltuk, és így az a költségszintű értékelés miatt már korábban is megjelent az aggregátumokban. A felhalmozást követő években viszont az elszámolt állóeszköz-felhasználás értéke hatással van az aggregátumok szintjére:

- a termelési számlán a kibocsátás összege nem változik (folyó termelőfelhasználás helyett saját felhasználási célú kibocsátás lesz), de nő az elszámolt állóeszköz-felhasználás összegével;

- a felhasználási oldalon a felhalmozás összegével nő a bruttó állóeszköz-felhalmozás, és ezzel azonos összeggel csökken a két szektor végső fogyasztási kiadása. Az állóeszköz-felhasználás összegével viszont nő a végső fogyasztási kiadásuk.

---

² Manual on measuring Research and Development in ESA 2010 (Eurostat, 2013)

4. tábla

A kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos változások hatása a GDP-re

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Kibocsátás	283 585	261 087	261 665
Folyó termelőfelhasználás	-32 625	-30 064	-36 978
Bruttó hozzáadott érték/GDP	316 210	291 151	298 643
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	307 726	286 830	296 820
Végső fogyasztási kiadás	8 484	4 316	1 862

2.1.2. Fegyverrendszerek

Az ESA2010 előírásai szerint a katonai rendszerekből azokat, amelyek megfelelnek az állóeszközök kritériumának (azaz a termelésben /védelemben/ tartósan, egy éven túl vesznek részt) a továbbiakban termelt állóeszközként kell elszámolni, és beszerzésük része a bruttó állóeszköz-felhalmozásnak. Ennek megfelelően a rendszerben eddig folyó termelőfelhasználásként elszámolt katonai kiadásokat három részre kellett bontani: a fenti kritériumnak megfelelő kiadásokat állóeszköz-felhalmozásnak, a fennmaradó részt pedig állapota szerint vagy folyó termelőfelhasználásnak vagy készletnek kell elszámolni. Az a tény, hogy a fegyverrendszerek egy részét állóeszközként kezeli a rendszer, magával vonja, hogy állóeszköz-felhasználást kell számítani rá. Mivel a katonai kiadásokat a kormányzati szektorban számoljuk el, az így számított állóeszköz-felhasználás közvetlenül hat a GDP értékére, a költségszintű elszámolás miatt.

5. tábla

A fegyverrendszerek új elszámolási módjának hatása a GDP-re

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
A GDP változása	21 124	22 001	21 323

2.1.3. Kormányzati szektor besorolási módszertanának változása

Az ESA2010 megváltoztatta a közösségi tulajdonú termelők kormányzati szektorba sorolásának kritériumait. A változásnak két része van: a piaci és nem piaci termelők elhatárolásának változása, valamint minőségi kritériumok bevezetése a kormányzati szektorba sorolásnál.

A piaci és a nem piaci termelőket az ún. 50%-os szabály szerint határoljuk el egymástól. Amennyiben egy közösségi tulajdonú termelő – több éven keresztül – költségeinek kevesebb mint 50%-át tudta árbevétellel fedezni, akkor be kellett sorolni a kormányzati szektorba. A számításhoz a kiadások között a következőket kellett figyelembe venni: folyó termelőfelhasználás, munkavállalói jövedelem, az állóeszközök értékcsökkenése és az egyéb termelési adók. A bevételeknél az árbevételen kívül csak azokat a támogatásokat lehet beszámítani, amelyek a kibocsátás volumenéhez vagy az árbevételhez köthetők, a veszteség

finanszírozáshoz kapcsolódó támogatások nem vehetők figyelembe. Az ESA2010 annyiban változtatta meg az 50%-os tesztet, hogy a költségek közé a nettó kamatkiadás is bekerült, a bevételek számítása változatlan maradt.

Teljesen új elem viszont a szektorba sorolásnál a minőségi kritériumok felállítása, amikor is azt kell vizsgálni, hogy a közösségi tulajdonú termelők és a kormányzat kapcsolata piaci feltételeken, piaci árakon alapszik-e. Egyik fontos eleme a vizsgálatnak az, hogy a közösségi termelő kinek értékesíti a termékeit, szolgáltatásait. Amennyiben elsősorban a kormányzatnak értékesít a közösségi termelő, akkor vizsgálni kell, hogy versenyeztetéssel nyerte-e el a megbízást, illetve ugyanilyen termékek és szolgáltatások esetén a kormányzat mástól is vásárol-e vagy a közösségi termelő az egyetlen szállító az adott termék vagy szolgáltatás esetében. Amennyiben a közösségi termelő főként a kormányzatnak szállít és a kormányzat is főként ettől a termelőtől szerzi be az adott termékeket, szolgáltatásokat, akkor nem bizonyítható a piaci árakon, piaci feltételeken nyugvó szerződéses kapcsolat, így ezt a közösségi termelőt a kormányzati szektorba kell besorolni. Ez esetben nem kell vizsgálni az 50%-os teszt eredményét, mert a szektor besorolásánál a minőségi kritériumok elsőbbséget élveznek az 50%-os szabállyal szemben.

A közösségi tulajdonú termelőket megvizsgáltuk az említett kritériumok alapján, és 31 termelőnél azt állapítottuk meg, hogy nem bizonyítható a szerződéses kapcsolat piaci természetű, így ezeket a termelőket a kormányzati szektorba soroltuk be.

6. tábla

A kormányzati szektorba történő átsorolás hatása

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
A GDP változása	-50	-843	-2 078
A kormányzati nettó hitelfelvét/hitelyújtás (kormányzat egyenlege) változása	1 358	-4 363	-4 752

2.1.4. Kis értékű eszközök

A kis értékű eszközök (az egy összegben elszámolható, adott értékhatár alatti, egyedi beszerzési, előállítási értékű tárgyi eszközök, vagyoni értékű jogok, szellemi termékek) elszámolása a nemzeti számlákban az ESA2010 módszertan bevezetése miatt változik. A korábbi módszertan (ESA95) 500 euróban határozta meg a kis értékű eszközök értékhatárát, ez alapján határoztuk meg, hogy az adott eszközt folyó termelő- felhasználásként vagy bruttó állóeszköz-felhalmozásként számoltuk-e el a nemzeti számlákban.

Az ESA2010 módszertan összhangban van a magyar számviteli törvényekkel, így a korábban a konzisztencia megteremtése érdekében szükséges kiigazításra az új módszertan szerint már nincs szükség, azaz az eddigi korrekciót meg kellett szüntetni.

7. tábla

A kis értékű eszközök korrekciójának hatása a GDP-re

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
A GDP változása	80 985	89 930	91 757

2.1.5. A központi bank kibocsátásának felosztása

A központi bank kibocsátását – 2005 óta – költségszinten számoljuk el. Ezért a központi bank kibocsátása nem változik, de a kibocsátás felosztása az ESA2010 alapján módosul. A változás nincs hatással a GDP-re, mivel a központi bank által a közvetlenül mért szolgáltatásokért kiszámlázott jutalék- és díjbevételeket a rezidens hitelintézetekre osztottuk fel. Az MNB információja alapján kizárólag ezek a hitelintézetek veszik igénybe az említett szolgáltatásokat. A központi bank kibocsátásának jutalék- és díjbevételel csökkentett összegét az S.122 Betétgyűjtő vállalatok, a központi bank kivételével és az S.125 Egyéb pénzügyi közvetítők (a biztosítók és a nyugdíjpénztárak kivételével) alszektorok folyó termelőfelhasználásaként, hozzáadott értékük arányában számoljuk el. Az S.122 és S.125 alszektorok számláinak egyensúlyát ezen alszektorok folyó termelőfelhasználásként elszámolt összegével egyező D.759 Egyéb folyó transzferbevételel teremtjük meg. Az elszámolás alapjául az MNB eredménykimutatása és a működési költségek éves jelentése szolgál.

2.1.6. Az áfa mint harmadik uniós saját forrás

Az Európai Unió intézményeinek befizetett termelési és importadók – az ESA95 szerint – az egyes tagországok áfabevételeiből a külföldnek közvetlenül fizetett kormányzati befizetéseket is tartalmazta.

Az ESA2010 szerint az áfa mint harmadik uniós saját forrás az egyes tagállamok kormányzata által az EU intézményeinek fizetett folyó transzferként (D.76 az unió hozzáadottérték-adó- és GNI-alapú saját forrásai) számoljuk el.

Az új módszertani eljárás nincs hatással a GDP-re, de az áfabevételekből származó befizetések összegével a külföldnek fizetendő termelési és importadó (D.2) csökken, a GNI ugyanezen összeggel nő.

8. tábla

Az áfabevételekkel összefüggő módszertani változás hatása a GNI-ra

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
D.21 Termékadók	-32 860	-32 250	-26 587
A GNI változása	32 860	32 250	26 587

2.1.7. A földjavítás külön eszközként történő értékelése

A földjavítást eddig is bruttó állóeszköz-felhalmozásként kezelte a nemzeti számlák rendszere, de a vagyonmérlegekben nem mutattuk ki külön eszközként. Ezt igazította helyre az új módszertan. Az ESA2010 szerint a földjavítás külön megjelenik a vagyonmérlegekben is, termelt eszközként. Ennek következtében viszont állóeszköz-felhasználást kell számítani rá, és ez a nem piaci termelők esetében közvetlenül változtatja a hozzáadott értéket, ezen keresztül a GDP-t.

9. tábla

A földjavítás külön eszközként történő értékelésének hatása a GDP-re

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Földjavítás, bruttó állóeszköz-felhalmozás (már eddig is elszámolt)	2 536	2 518	5 970
Állóeszköz-felhasználás (termelt eszközzé nyilvánítás miatt)	9 241	8 835	8 331
ebből: kormányzat (nem piaci termelő)	78	103	123
GDP változása	78	103	123

2.1.8. A bér munka nettósítása

Az ESA2010 előírásai szerint a bér munkát nettó módon kell értékelni, azaz a bér munkára beszállított/ kiszállított anyag nem része a továbbiakban a külkereskedelmi forgalomnak, csak a bér munkadíjat kell szolgáltatásexportként vagy -importként elszámolni. A változásnak nem volt hatása a GDP-re, viszont a külkereskedelmi forgalom export-import adatait jelentősen csökkentette. A változás hatása nem egyforma a két száron, mivel nem minden beérkezett anyagból lesz késztermék és hagyja el az országot (vagy fordítva). A különbség a felhasználási oldalon a készletváltozásban jelenik meg.

10. tábla

A bér munka nettósításának hatása a külkereskedelmi forgalom adataira

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Export	-644 029	-950 320	-1 566 223
Import	-636 287	-946 933	-1 571 644

2.1.9 Egyéb, a GDP/GNI értékét nem befolyásoló változások**2.1.9.1. A magán-nyugdíjpénztári eszközök elszámolásának változása**

A munkáltatói és egyéb magán-nyugdíjpénztári kötelezettségek és eszközök kormányzat általi átvételét az ESA95 szerint az átvételkor bevételként kellett elszámolni. Ebből adódott, hogy 2011-ben a mintegy 2700 milliárd forintos magán-nyugdíjpénztári eszközátvétel nagymértékben javította a kormányzat egyenlegét, és a statisztikában jelentős GDP-arányos többletet okozott. Az ESA2010 megváltoztatta ezen eszközök átvételének elszámolását. Az új módszertan szerint az átvett kötelezettségeket/eszközöket nem az átvételkor kell a kormányzatnál bevételként elszámolni, hanem a jövőbeni nyugdíjfizetéseket kell a bevétellel ellentételezni. Eszerint az átvett eszközök értékét nem egy összegben, hanem hosszú időre elosztva, a kifizetett nyugdíjakkal egyidőben kell bevételként elszámolni. Ez esetünkben azt jelenti, hogy 35 évre elosztva számoljuk el az egyszeri bevételeket.

11. tábla

A magán-nyugdíjpénztári eszközátvétel megváltozott elszámolásának hatása a kormányzat egyenlegére
(nettó hitelfelvétel/hitelnyújtás)

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
Kormányzat nettó hitelfelvétel/hitelnyújtás	-64 808	-2 700 000	-54 683

2.1.9.2. A kormányzat által vállalt garanciák (standardizált garanciák) változása

A kormányzat által vállalt garanciákat az ESA95 szerint csak akkor kellett a kormányzatnál elszámolni kiadásként, amikor lehívták a garanciát, a garancia nyújtásakor nem könyveltünk semmit. Az ESA2010 a garanciákat három csoportra osztja: pénzügyi derivatívákhoz kapcsolódó garanciákra, egyedi garanciákra és standardizált garanciákra. Az első két csoport esetében az elszámolás nem változik, a standardizált garanciák esetében viszont – ez nálunk elsősorban lakáshitelekhez kapcsolódó garanciát jelent – meg kell becsülni egy garancialehívási arányt, és ezt az összeget már a garancia nyújtásakor el kell számolni kormányzati kiadásként.

12. tábla

A standardizált garanciák elszámolásának hatása a kormányzat egyenlegére
(nettó hitelfelvétel/hitelnyújtás)

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
Kormányzat nettó hitelfelvétel/hitelnyújtás	6 491	1 011	3 214

2.1.9.3. Adók átsorolásának változása

Ingtalanadó

A módszertani egységesítés keretében – az Eurostat módszertani munkacsoportja ajánlásának megfelelően – a háztartási szektorban D.59 Egyéb folyó jövedelem, és vagyonadóként elszámolt épület, építmény, telek és épületek utáni idegenforgalmi adótételek átsoroltuk a D.29 Egyéb termelési adók közé. Ezeket az adókat az önkormányzatok vetik ki és szedik be. Egyéb termelési adóként eddig csak a háztartás vállalkozási tevékenységével összefüggő adókat számoltuk el, ezentúl minden épület, építmény, telek és épületek utáni idegenforgalmi adótétel itt szerepel.

13. tábla

Az adótételek átsorolásának hatása

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
D.59 Egyéb folyó adók	-9 956	-12 435	-12 986
D.29 Egyéb termelési adók	9 956	12 435	12 986

A végrehajtott átsorolásnak nincs egyenleget módosító hatása.

Pénzügyi szervezetek különadója

2010-ben vezették be a pénzügyi szervezetek különadóját, melynek befizetési kötelezettségét átmeneti időre határozták meg, a D.91 Rendkívüli tőkeadók között számoltuk el a bankokat érintő adót.

Megváltozott az adószabályozás, és már nem tekinthető ez az adó rendkívülinek, ezért – az Eurostat Módszertani munkacsoport ajánlásának megfelelően – a befizetett összegeket átvezettük az D.29 Egyéb termelési adók közé.

14. tábla

A pénzügyi szervezetek különadójának hatása

(folyó áron, millió forint)

Megnevezés	2010	2011	2012
D.29 Egyéb termelési adók	135 652	139 222	138 581
D.91 Tőkeadók	-135 652	-139 222	-138 581

A végrehajtott átsorolásnak nincs egyenleget módosító hatása.

A szénhidrogén-készletező szövetség tagjainak kötelező befizetésének átminősítése

A Magyar Szénhidrogén-készletező Szervezet tagjai az általuk forgalmazott szénhidrogén származékok után kötelező befizetést teljesítenek a szervezet részére. Az így befizetett tagdíjat – miután szolgáltatásnyújtás nem kapcsolódik hozzá – az ESA2010 szerint nem árbevételként, hanem D.214 Termékadók, az áfa és az importadók kivételével kell elszámolni, és ebből következően át kell vezetni a kormányzat számláin.

15. tábla

A szénhidrogén származékok utáni befizetések hatása

(folyó áron, millió forint)

Megnevezés	2010	2011	2012
D.214 Termékadók, az áfa és az importadók kivételével	37 795	38 955	35 832
D.99 Egyéb tőketranszfer	-37 795	-38 955	-35 832

A végrehajtott átsorolásnak nincs egyenleget módosító hatása.

2.2. A GNI-jelentések ellenőrzése során kért változások hatása

2.2.1. Saját előállítású szoftverek és adatbázisok kibocsátása és felhalmozása

A saját előállítású szoftverek és adatbázisok becslésénél új módszerre tértünk át. Eddig a KSH által a vállalkozásoktól begyűjtött adatokon alapult a becslés. A váltás során az Eurostat-ajánlásnak³ megfelelően átalakítottuk a számítás módszerét. A becslés lényege, hogy a költségek figyelembevételével imputál termelést, kibocsátást és ebből felhalmozást. Kétféle költségelemet különböztet meg: a munkaerőköltséget és az egyéb költségeket, amelyek tartalmazzák a bruttó működési eredményt és a folyó termelőfelhasználást. A munkaerőköltségek becslése az alkalmazott szoftver- és adatbázis-fejlesztéssel foglalkozó munkavállalók számán és átlagos bérköltségén alapul.

16. tábla

A saját előállítású szoftverek és adatbázisok új becslési módszerének hatása a GDP-re

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	80 167	85 402	83 081

2.2.2. Eredeti példányok

A szórakoztató, irodalmi és művészeti alkotások eredeti példányainak (a továbbiakban: eredeti példányok) létrehozását a nemzetiszámla-rendszerben saját számlás beruházként kell elszámolni. Ez a tétel a GDP termelési oldalán a kibocsátás, a felhasználási oldalon pedig a bruttó állóeszköz-felhalmozás részeként jelenik meg. A 2009-ben bevezetett módszertan továbbfejlesztésével összefüggő főbb változások a következők: a könyvek esetében kibővítettük a kört, a filmek esetében áttértünk a költségalapú becslésre és a jövőbeni várható bevételek számítása során már figyelembe vettük a kamatok várható alakulását.

17. tábla

A GDP változása az eredeti példányok értékének módosulása miatt

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	17 785	13 493	21 671

2.2.3. Egyéb monetáris közvetítők és nyugdíjpénztárak hozzáadott érték számítása

Még az ESA95-nek való megfelelés érdekében az Eurostat kezdeményezte – többek között – az egyéb monetáris közvetítők és nyugdíjpénztárak hozzáadott érték számításának áttekintését és ellenőrzését, illetve további magyarázatok összeállítását a 2004 és 2010 közötti évekre vonatkozóan. A felülvizsgálat eredményeként 2004-ben –14 028 millió, 2006-ban –15 838 millió, 2007-ben pedig 235 millió forinttal módosult a GDP.

³ Eurostat/B1/CPNB/313 (Report of the Eurostat Task Force Software Measurement. June 2002) and that of OECD (STD/NA (2002) Report of the OECD Task Force on Software Measurement in the National Accounts

2.2.4. Készletértékesítési nyereség/veszteség számítása

Készletértékesítési nyereség/veszteség (reál) az adott készlet értékének az általános árszínvonalon felüli/aluli árváltozásával összefüggő, annak tulajdonosánál megvalósuló változása. A készletértékesítési nyereség/veszteség kiszűrését 2009-ben vezettük be a számításokba. Az uniós módszertani ajánlásnak megfelelően megváltoztattuk a készletállományok deflálásához használt árindexek számítási módját, és így újraszámoltuk a készletértékesítési nyereséget/veszteséget.

18. tábla

A GDP változása a készletértékesítési nyereség/veszteség számítása változása miatt

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	-133 547	-140 892	26 058

2.2.5. Utak, hidak állóeszköz-felhasználása

Uniós módszertani ajánlásnak megfelelően felülvizsgáltuk az állóeszköz-állományban elszámolt utak, hidak élettartamát. Az eszközök várható élettartama befolyásolja a hozzájuk kapcsolódó állóeszköz-felhasználás értékét, ami a nem piaci termelők esetében része a hozzáadott értéknek, tehát az élettartam megváltozása hatással volt a GDP értékére is.

19. tábla

A GDP változása az utak, hidak állóeszköz-felhasználás számítása miatt

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	13 587	15 135	16 658

2.2.6. Illegális tevékenységek – csempészet

Az illegális tevékenységek közül a drogfogyasztásra és a prostitúcióra vonatkozó becslések 2006 óta szerepelnek a magyar nemzeti számlákban, az ESA95 módszertani előírásainak megfelelően. 2014-től a csempészetre vonatkozó számításokat is be kell építeni a számlarendszerbe, ezen belül két terméket kell elszámolni, az alkoholtartalmú italokat és a dohányt. A rendelkezésre álló információk alapján készített becslés eredménye azt mutatta, hogy az alkoholtartalmú italok csempészete Magyarország esetében nem releváns, viszont a dohánytermékeké igen. A becslés során felhasználtuk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal lefoglalási adatait, másrészt különböző kutatóintézetek zárjegy nélkül forgalmazott dohánytermékekre vonatkozó kutatási eredményeit.

20. tábla

A dohánycsempészet becslésének hatása a GDP-re

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	11 032	5 174	7 030

2.3. A rutinrevíziókból (éves adatok véglegesítése, forrás-felhasználás táblák integrálása, adatjavítások) származó egyéb változások

A 2012. évi adatok véglegesítése, a 2011 évi forrásfelhasználás táblák integrálása és az egyéb adatjavításokból származó változások módosították a bruttó hazai termék értékét.

21. tábla

Valamennyi egyéb változás összesített hatása a GDP-re

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
A GDP változása	25 276	18 695	-67 602

2.3.1. A külkereskedelmet érintő változások

A külkereskedelmi forgalom adatait a módszertani váltásból, illetve az Eurostat ellenőrzésből fakadó módosításokon (bérmunka-nettósítás, csempészet) kívül más változások is érintették. Ezeknek egy része további nemzetközi módszertani változásokkal függött össze (fizetési mérleg módszertanának változása (BPM6) és a szolgáltatás- külkereskedelmi módszertan változása). A változások közül a legnagyobb mértékben a szellemi termékek külkereskedelmének beemelése a nem termelt eszközök közül a szolgáltatás- külkereskedelmi forgalomba, továbbá a külső gyártás számbavételének módosulása hatott. Ebben az esetben a bérmunka számbavételének nettósításával ellentétben, az eddig nettó módon figyelembe vett külső gyártást bruttó módon kell számba venni. Beépítettük a külkereskedelmi forgalomba a magánimportként behozott nagy értékű árukat is. Módosította az adatokat a lízingek felülvizsgálata, amelynek következtében a gazdasági tulajdonosváltással járó ügyleteket – amelyeket eddig operatív lízingként számoltunk el – pénzügyi lízingként vesszük számba.

22. tábla

A külkereskedelmi forgalom adatainak változása egyéb revíziók miatt

(folyó áron, millió forint)			
Megnevezés	2010	2011	2012
Export	356 257	170 332	-48 205
Import	397 473	218 616	16 280
Egyenleg (GDP-hatás)	-41 216	-48 284	-64 485

2.3.2. FISIM

Az ESA2010 alapján a rezidens pénzügyi intézmények, valamint a rezidens és nem rezidens pénzügyi intézmények között bankközi FISIM (pénzközvetítői szolgáltatások közvetett módon mért díja) nem számolható el. FISIM-et csak a nem bank felhasználói szektorok vonatkozásában kell elszámolni. A KSH ezt az ajánlást 2010-ben már bevezette, ezért a FISIM elszámolási módszere megegyezik az ESA2010 szerinti előírással. A 2013-as előzetes számítások során az MNB a FISIM számításához szükséges alapadatok felülvizsgálatát elvégezte. A teljes idősort az előbbieknél megfelelően korrigáltuk.

23. tábla

A FISIM-számítás alapadat változásának hatása a GDP-re és a GNI-ra

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Hatás a GDP-re	4 604	5 800	4 057
Hatás a GDP-re, %	0,02	0,02	0,01
Hatás a GDP-GNI átvezető tételeire	-538	-3 406	-2 569
Hatás a GNI-ra	4 066	2 394	1 488

2.3.3. Pénzügyi szektor változásai

Az ESA2010 szerint a pénzügyi vállalati szektor köre bővül a zártkörű pénzügyi közvetítők (S.127) alszektoral. Az S.127 alszektoralba tartozik minden olyan pénzügyi vállalat és kvázi vállalat, amely sem pénzügyi közvetítést, sem pedig pénzügyi kiegészítő szolgáltatást nem nyújt, valamint az eszközeik és forrásaik legtöbbjével nem végeznek tranzakciókat a nyílt piacokon. Az ilyen típusú vállalatokat 2006-tól a nem pénzügyi vállalati szektoralból soroltuk át. A holding vagy csoportfinanszírozó vállalatok – amennyiben önálló intézményi egységnek minősülnek –, valamint a speciális célú vállalatok tartoznak az S.127 alszektoralba. A zártkörű pénzügyi közvetítőket az áfabevallások alapján, költségszinten számoljuk el. A KSH a pénzügyi vállalatok körének bővítését az MNB-vel egyeztetve hajtotta végre annak érdekében, hogy a statisztikák konzisztens, az előírt definícióknak megfelelő tartalmúak legyenek. A módszertani változás hatással van a nemzetgazdaság GDP-jére, mivel a holdingvállalatok pénzügyi vállalati elszámolási módszere eltér a nem pénzügyi vállalatokétól.

24. tábla

A pénzügyi szektor változásának összesített hatása

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Kibocsátás	-7 098	29	7
Folyó termelőfelhasználás	-4 511	-135	-123
Bruttó hozzáadott érték	-2 587	164	130

2.3.4. Külföldről kapott és külföldre fizetett munkavállalói jövedelem adatok revíziója

A külföldről kapott munkavállalói jövedelem becslésénél használt forrásadatokat az alábbiak szerint revideáltuk:

- a korábbi, a külföldön foglalkoztatottak létszámára vonatkozó nemzetgazdaságmunkaerőmérleg-adatokat felváltották a munkaerőköltség-felmérés adatai;
- a bruttó átlagkereset megállapításához eddigi ILO-adatbázis helyett az Eurostat adatbázisát használtuk.

A külföldre fizetett munkavállalói jövedelem becslésénél a nem regisztráltak létszámát legálisan Magyarországon dolgozó, személyi jövedelemadó-bevallást benyújtó külföldiek számából határoztuk meg.

25. tábla

**A külföldről kapott és a külföldre fizetett munkavállalói jövedelem
revíziójának hatása a GNI-ra**

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Külföldről kapott munkavállalói jövedelem	-54 532	41 055	223 951
Külföldre fizetett munkavállalói jövedelem	-12 400	-20 419	-18 945
Egyenleg (a GNI változása)	-42 132	61 474	242 896

2.3.5. A tulajdonosi jövedelem adatrevíziója

Az MNB felülvizsgálta a tulajdonosi jövedelem korábbi, 2010–2012-re publikált adatait. A harmonizáltsági elvnek megfelelően a nemzeti számlákban is módosítottuk ezeket az adatokat.

26. tábla

A tulajdonosi jövedelem revíziójának hatása a GNI-ra

Megnevezés	(folyó áron, millió forint)		
	2010	2011	2012
Tulajdonosi jövedelem, egyenleg	5 527	13 061	19 855
A GNI változása	5 527	13 061	19 855